



2337/2
Ügyszám: NAIH/2016/ I IV.

Tisztelt Uram!

Ön a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) álláspontjáról érdeklődött a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) Pallas Athéné alapítványai által a napokban nyilvánosságra hozott támogatási szerződések adataival összefüggésben.

Az MNB alapítványai a támogatási szerződések adatainak közzététele során a támogatási szerződések jogosultjait nem nevezte meg konkrétan, csupán annyit közölt róluk, hogy „Magánszemély”.

A Hatóság az ügyben nem indított az információk önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 38. § (3) bekezdés a) pontja alapján vizsgálatot, így csupán általánosságban az alábbi állásfoglalás kibocsátására jogosult.

A Hatóság állásfoglalása az ügyben az alábbi:

Ahogy az Ön előtt is ismert a Hatóság következetes álláspontja szerint a közpénzből alapított, a közpénzzel gazdálkodó szervezetek – működési formájuktól függetlenül – el kell számolniuk a közpénzekkel. Azt, hogy ezt milyen mélységig kötelesek megtenni, az Infotv. és egyéb ágazati, speciális jogszabályok határozzák meg.

Mindenekelőtt engedje meg, hogy tájékoztassam, hogy az alábbi állásfoglalás során abból a feltevésből indult ki a Hatóság, hogy a „Magánszemély” a szerződéses adatok között természetes személyt jelöl, és a személyes adatok védelme érdekében így anonimizálták a szerződéses adatokat.

Általánosságban kijelenthető, hogy az Infotv. 27. § (3)-(3b) bekezdéseknek köszönhetően a közpénzek felhasználásával járó szerződések adatai – szűk körtől eltekintve, így például a védett ismereteket kivéve – közérdekű és közérdekből nyilvános adatoknak minősülnek.

Egyértelmű a helyzet tehát, ha egy az információszabadság szempontjából közfeladatot ellátó szerv például megbízási, vállalkozási szerződést köt egy egyéni vállalkozóval. Ebben az esetben egy természetes személy, a gazdaság egy szereplőjeként, üzleti tevékenységével összefüggésben köt szerződést, tehát a neve közérdekből nyilvános adatként bárki számára megismerhetővé válik.

Kevésbé egyértelmű azon szerződések esetében a szerződő természetes személy nevének megismerhetősége, ha nem az üzleti élethez kapcsolódó szerződésről van szó, így például támogatási szerződés jogosultjának a nevééről.

A közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény, amely – többek között meghatároz összeférhetetlenségi szabályokat (6. §) – a 3. § (1) bekezdésében közérdekből nyilvános adatként bárki számára megismerhetővé teszi a pályázati kiírást előkészítő, a pályázatot kiíró, a támogatási döntést előkészítő és a támogatási döntést meghozó szerv vagy személy által a pályázattal, a pályázati eljárással, a támogatási döntéssel összefüggésben kezelt, közérdekű adatnak és különleges adatnak nem minősülő adatokat.

Általánosságban tehát elmondható, hogy a közpénzzel gazdálkodó szervezetek, akik pályázatok útján támogatnak akár civil szervezeteket, akár tudományos kutatásokat – nyilvánvalóan saját presztízsük növelése érdekében is, tehát saját céljuk eredményének elérése érdekében is – nyilvánosságra kellene, hogy hozzák legalább az adatigénylések teljesítéseként az ilyen támogatási szerződések jogosultjait is. Természetesen ezen nyilvánosság nem vonatkozik az olyan támogatási szerződésekre, amelyek például szociális rászorultság alapján köttetnek.

Az MNB által alapított alapítványok esetében azonban ezen fenti törvény nem alkalmazható, mivel a törvény hatálya (1. § (1) bekezdés)

a) az államháztartás alrendszeréből,

b) az európai uniós forrásokból,

c) a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból

származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton vagy pályázati rendszeren kívül az államháztartáson kívüli természetes személyek, jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező egyéb szervezetek - ide nem értve a társasházat - számára odaítélt, természetben vagy pénzben juttatott támogatásokra terjed ki.

Mivel azonban a jegybank függetlenségének biztosítása érdekében az MNB és a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 162. § (2) bekezdése alapján alapított alapítványok nem tartoznak az államháztartás alrendszereihez, a 2007. évi CLXXXI. törvény nem alkalmazható rájuk, ha csak nem az 1. § (1) bekezdés b) és c) pontjai szerinti pénzekből finanszírozták a támogatási szerződéseket.

Így bár az alapítványok tevékenysége nyilvánvalóan nincs sem közvetlen sem közvetett hatással a monetáris politikára, azok vagyónával való gazdálkodásra ugyanolyan nagyfokú nyilvánosság kellene, hogy érvényesüljön, mint az államháztartás alrendszerébe tartozó egyéb szervekre.

Általánosságban tehát nem mondható ki, hogy a jelenlegi jogszabályi környezet a támogatott természetes személyek nevét megismerhetővé tenné, azonban az egyes szerződések adatainak vizsgálata során azt a szempontot sem szabadna figyelmen kívül hagyni, hogy kiknek nyújtották azt a támogatást. Ha egy kutató egy állami egyetem foglalkoztatottja, vagy egy kutatóintézet áll mögötte, neve mint egy közfeladatot ellátó személy neve egyébként is közérdekből nyilvános. Mivel feltételezhetően a kutatás, tanulmány megírás közfeladatával összefügg, az ehhez közpénzből kapott támogatással összefüggő adatok is közérdekből nyilvános személyes adatoknak minősülnek.

A közpénzzel való gazdálkodás átláthatóságán túl azonban fontos szempontként merül fel álláspontom szerint a tudományos élet szabadsága mellett a tudományos élet tisztasága is: fontos tudni, hogy az állam, egy állami szerv vagy akár egy általa alapított alapítvány milyen kutatásokat támogat, így minimum a kutatóintézetet meg kell nevezni a szerződéses adatok nyilvánosságának megteremtésekor.

Ahogy azt az AB is annak idején 1994-ben megfogalmazta a haladás záloga a tudományos élet szabadsága: „A tudományos élet szabadsága az államra azt a kötelezettséget rója, hogy az alkotmányosan indokolt kényszerítő korlátok – különösen a személyes adatok oltalmazása és az állam vitális érdekébe tartozó, alapvető biztonsághoz fűződő, törvényben meghatározott és egy demokratikus társadalomban szükséges korlátozásnak minősülő, az európai normák szerinti titokkörbe tartozó titkos adatok védelme – kivételével a tudományos kutatás, a tudományos megismerés és tanítás szabadságát garantálja, kutató és kutató között ne diszkrimináljon, továbbá tudományos megállapítások és igazságok kérdésében legyen semleges.” Az államtól tehát egyrészt elvárt a tudományos értékek megállapítása ügyében a semlegesség, másfelől nem elhanyagolható az állam támogatásai révén a tudomány fejlődésének támogatása, az, hogy a kutatások irányát, a kutatási témák megválasztását az állami támogatások révén meghatározó módon befolyásolhatja.

Azt, hogy milyen kutatásokat, mely kutató intézeteket, mely kutatókat támogatta egy állami szerv által létrehozott, közpénzből alapított alapítvány álláspontom szerint elvárható nem csak a közpénzekkel való gazdálkodás, de a tudományos élet tisztaságának megvalósulása érdekében is.

Természetesen az olyan támogatási szerződéseket, amelyeket természetes személyekkel, valamely magánéletükhöz fűződő szempontra tekintettel kötöttek, így például rászorultsági alapon, a szerződő fél, a jogosult neve mint személyes adat nem lehet nyilvános. A korrupció megelőzése és felderítése szempontjából azonban a mind nagyobb nyilvánosság lenne elvárható a közpénzekkel gazdálkodó szerveknél. Ez azonban nem járhat a természetes személyek személyes adatainak aránytalan nyilvánosságával, magánéletük nyilvánosságnak való kiszolgáltatásával, így általánosságban - konkrét jogszabályi rendelkezések hiányában - nem jelenthető ki, hogy a támogatási szerződések jogosultjainak neve közérdekből nyilvános személyes adat lenne.

A személyes adatok védelméhez és a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog érvényesülésével kapcsolatos kérdésekben továbbra is forduljon bizalommal a Hatósághoz.

Budapest, 2016. április „26”

Üdvözlettel:



Dr. Péterfalvi Attila
elnök
egyetemi tanár

